

Trans alıştayı Sonuç Raporu

(19-20 Kasım 2025)

Hazırlayan: Defne Güzel

Raportörler: Baran Alaz, Kerem Selçuk,
Özlem řen, Nergiz Grnaz

Tasarlayan: Eylem Esen Arabacı

1. Yönetici Özeti

Bu rapor, 19-20 Kasım 2025'te düzenlenen Trans Çalıştayı'nda yapılan tartışmaları, tespit edilen sorunları ve geliştirilen stratejik önerileri belgelemektedir.

11. Yargı Paketi tartışmaları, artan yoksulluk, “Aile Yılı” kisvesiyle LGBTİ+’lara yöneltilen nefret söylemleri ve trans karşıtı politikaların yarattığı tehditler karşısında Türkiye’nin farklı şehirlerinden 56 trans hakları savunucusu ve 31 sivil toplum örgütü Pembe Hayat, Muamma LGBTİ+, Kırmızı Şemsiye, 20 Kasım, 7 Renk LGBTİ+, Kapsama Alanı ve Hande Kader örgütlerinin çağrısıyla bir araya geldi.

19 Kasım’da gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantısı ve 20 Kasım’da gerçekleştirilen tematik odak grup tartışmaları hem bütüncül bir analiz hem de özgül alanlarda derinlemesine strateji geliştirme imkanı sunmuştur. Çalıştayın temel bulguları trans topluluğunun devlet rejimi aracılığıyla topyekun bir saldırı altında olduğunu ortaya koymaktadır. Bu saldırılar başlıca **“beden”**, **“sokak”**, **“barınma”** ve **“hormon”** başlıkları altında sistematik hak ihlalleriyle kendisini göstermektedir.

10 ve 11. Yargı Paketi taslakları transların uyum süreçlerini ve toplumsal görünürlüğü doğrudan hedef alıyor. Söz konusu paketler, LGBTİ+ düşmanlığının ve nefret söylemlerinin kamu politikası haline getirilmesi translar üzerinde korku ve endişe yaratıyor. İntersekslere dönük rıza dışı operasyonları yasallaştırmak da bu paketlerde gündeme geliyor.

1. Yönetici Özeti

- **Beden:** Nefret politikaları cezasızlık algısını yaygınlaştırıyor. Transların bedenleri, duyguları ve hazları tahakküm altına alınıyor. Özbakım günden güne bir lüks haline gelirken yeni öğrenme ve dayanışma alanlarını açabilmenin yolu dayanışmayı büyütmekten geçiyor.
- **Sokak:** Translara dönük erkek şiddeti ve polis şiddeti sürüyor. Translar zorla karakola götürülerek fişleniyor. Çeşitli şehirlerde transların evleri mühürlenirken translar müstehcenlik suçlamasıyla ceza alıyor. Kolluk toplumsal şiddeti bizzat örgütlüyor. Sokakta yaşayan bir başka sorun da Onur Ayı etkinliklerinin ve yürüyüşlerin yasaklanması. Genç kitleye bir umutsuzluk hakimken gökkuşağı objeleri suç unsuru sayılıyor.
- **Barınma:** Barınma translar için başlı başına bir sorun alanı. Artan yoksulluk transfobi ile birleştiğinde transların barınma hakkına erişebilmesi daha da zorlaşıyor. Barınamama hali bağımlılık sorununu da beraberinde getiriyor.
- **Hormon:** Hormon ilaçlarına getirilen 21 yaş kısıtı transların doğrudan hedef alındığını gösteriyor. Pek çok trans bu sebeple merdiven altına yöneliyor.

Bu çok katmanlı kuşatma karşısında çalıştayan en önemli çıktısı, umutsuzluğa kapılmadan örgütlü mücadeleyi büyütme iradesi olmuştur. Hazırlanan bu rapor iradeyi eyleme dönüştürme amacıyla, dayanışmayı güçlendirme, ittifakları genişletme ve kamusal görünürlüğü artırmaya yönelik stratejileri göstermeyi amaçlamaktadır. Derneklerin görünürlüğü artırmasından iletişim ağları kurulmasına, ittifakların çoğaltılmasından transları koruyacak kanun taslaklarının hazırlanmasına kadar uzanan öneriler trans hareketinin önümüzdeki dönemde mücadelesine ışık tutmayı hedeflemektedir.

2. Giriş

Pembe Hayat, Muamma LGBTİ+, Kırmızı Şemsiye, 20 Kasım, 7 Renk LGBTİ+, Kapsama Alanı ve Hande Kader örgütlerinin çağrıcı olduğu Trans Kavuşmayı Yuvarlak Masa Toplantısı ve Trans Hakları Savunuculuk Çalışmayı 19-20 Kasım'da Ankara'da gerçekleştirdi. Toplam 56 trans hakları savunucusunun katıldığı çalışmada çağrıcı örgütler dışında 31 örgüt temsil edildi.^[1] Katılımcı profilinin çeşitliliği trans hareketinin farklı kuşaklardan, hak alanlarından, deneyimlerden ve yerellerden gelen sesleri bir araya getirme kabiliyetini ortaya koymuştur. Bu vesileyle sorunlara da bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmıştır.

^[1] Direnişin Renkleri, Af Örgütü, Kadın Dayanışma Vakfı, 17 Mayıs Derneği, Özgür Renkler Derneği, İnter Dayanışma, Lambda İstanbul, LİSTAG, Halkevleri, ÜniKuir, Kuir Anka, AFK, Kaos GL, AKGD, HEVİ, Aramızda, TPD, Eşit Yaşam Derneği, Bayram Sokak Dayanışması, İnsan Hakları Okulu, BİV, İzmir Kadın Dayanışma Derneği, EŞİK, CEİD, Keskesor, Aydın LGBTİ+ Dayanışması, Trans Pride, İstanbul Pride, CŞMD, Ankara Pride, Ankara İHD LGBTİ+ Komisyonu

3. Yöntem

Çalıştay, katılımcıların hem genel tabloyu değerlendirebilmesi hem de özgül sorun alanlarında derinlemesine stratejiler üretebilmesi amacıyla iki aşamalı bir metodolojiyle yürütülmüştür.

- Toplantının ilk günü 19 Kasım'da trans aktivistlerin ve LGBTİ+ örgütlerinin bir araya geldiği genel bir forum düzenlenmiştir. Bu oturumda trans örgütlenmesinin mevcut durumu, yerelerde yaşanan sorunlar ve 11. Yargı Paketi gibi sorun alanları üzerine deneyim paylaşımı yapılmış ve çözüm yolları aranmıştır.
- İkinci gün olan 20 Kasım'da ise ilk gün yapılan tartışmalardan hareketle belirlenen dört ana başlıkta tematik masalar kurulmuştur. Katılımcılar ilgi ve uzmanlık alanlarına göre "Barınma", "Beden", "Hormon" ve "Sokak" masalarına ayrılarak odak grup tartışmaları gerçekleştirilmiştir.

Her oturum, tartışmayı yapılandırmak amacıyla önceden hazırlanmış çerçeve metinleri ve sorular etrafında şekillendirilmiş ve moderatörler eşliğinde yürütülmüştür. Bu yöntem her bir tematik alanda somut, eyleme dönük ve uygulanabilir çözüm önerilerinin geliştirilmesine olanak tanımıştır.

4. Tartışma ve Bulgular

4.1. Trans Kavuşmayı Yuvarlak Masa Toplantısı: Hortum Süleyman'ın zulmünden 11. Yargı Paketi mücadelesine

19 Kasım'da gerçekleştirilen toplantıya ağırlıklı olarak trans aktivistler ve LGBTİ+ örgütlerinin temsilcileri katıldı. Toplantının genel hedefleri ortak söz üretme zeminini oluşturmak, aktivizmi ileri taşımak ve dayanışmayı büyütmek, translara dönük sistematik ayrımcılığı anlamak, kuşaklar arası ilişkiyi güçlendirmek, güncel sorunları konuşmak ve ihtiyaçları belirlemek üzerineydi.

Yargı paketlerinin trans uyum süreçlerine ve hormona erişime etkisi

- Translara yaşatılan zulüm 90'lı yıllarda Hortum Süleyman'ın (Süleyman Ulusoy - Beyoğlu Karakolu Emniyet Eski Müdürü)^[2] uyguladığı şiddetten 10. ve 11. Yargı Paketi taslaklarında trans karşıtı kanun tekliflerinin yer almasına evrildi.^[3]
- Söz konusu kanun teklifleri aracılığıyla günümüzde trans uyum süreçlerine 25 yaş kısıtı getirilmesi, doğuştan gelen “biyolojik” cinsiyete aykırı davranışların cezalandırılması gibi maddelerin kanunlaşması öngörülüyor. Yasa maddeleri kamusal görünürlüğü hedef alıyor.
- Hormon ilaçlarına erişememe sorunu var ve yakın zamanda 21 yaş kısıtı getirildi.^[4] Yasa geçmese de geçilmiş gibi davranılıyor.
- Hastane süreçleri daha da zorlaştırılıyor. Doktorlarda da korku hakim. Uyum süreçlerini hemen halletme isteği transları illegal yollara (spor salonlarından testosteron hormonu almak, ucuza satılan hormonları kullanmak zorunda kalmak gibi) yönlendirebiliyor.
- Kanun tekliflerinden biri yol kesmeye dönük cezaya ilişkin. Seks işçileriyle birlikte Onur Haftası Komitelerini de etkileyecek bir madde.
- Yargı paketleri rıza dışı operasyonlara ilişkin yasal düzenlemeyle interseksleri de hedef alıyor. Öte yandan interseksler translarla aynı bürokratik engellemelere (mavi kimlik olmadan testosteron verilmemesi) takılıyor.

^[2] <https://feministbellek.org/ulker-sokak/>

^[3] <https://kaosgl1.org/haber/11-yargi-paketi-lgbti-lara-hapis-cezasi-geliyor-cinsiyet-degistirme-yasi-25-e-cikiyor>

^[4] <https://bianet.org/haber/bakanlik-translarin-hormona-erisimine-21-yas-siniri-getirdi-308905>

Translara dönük sistematik saldırılar

- Translar günden güne bir korku sarmalının içine itiliyor, evden çıkmak zorlaşıyor. Trans kadınlara dönük sokakta erkek şiddeti devam ederken kolluk şiddeti de bu sürece ekleniyor.
- Trans kadınlar sadece yoldan geçerken bile ceza alabiliyor, zorla karakola götürülüyor ve bu yolla fişleniyor.
- Bayram Sokak ve Tarlabası'nda seks işçisi trans kadınların çalışması imkansız hale getiriliyor, drone kullanılarak evlere baskın düzenleniyor.^[5] İstanbul, İzmir ve Diyarbakır'da trans kadınların evleri mühürleniyor.^[6]
- Translar müstehcenlik suçlamasıyla ifadeye çağrılıyor ve bu sebeple ceza alabiliyor.^[7] Trans kadınlar sokakta rahat bırakılmadıkları gibi internet ortamında da devlet tarafından rahat bırakılmıyor.
- Önceden nezarete translar ayrı yerde tutuluyorken şimdi laf atılan, tacize maruz kalabileceği yerlere konuluyor.
- Kimlikteki fotoğraf uyumsuzluğu gerekçesiyle gözaltılar gerçekleştiriliyor. Kabahatler Kanunundan ceza almak artıyor. Gözaltında ise kötü muamele var.
- Polisler trans kiracıların ev sahiplerini arıyor, transların evden çıkarılmasını istiyor. Mahallenin esnafını arıyor ve transların dışlanmasını istiyor. Translara kolluk tarafından şiddet uygulanıyor. Translar kazandıkları parayı davalara yatırmak zorunda kalıyor.

^[5] <https://kaosgl1.org/haber/beyoglu-nda-trans-kadinlar-gbt-gerekcesiyle-karakola-goturuldu-isimlerimiz-alindi-videolarimiz-cekildi-bu-bir-fisleme>

^[6] <https://www.instagram.com/p/DNA9QzDt4jo/>

^[7] <https://kaosgl1.org/haber/trans-kadin-aktivist-janset-kalan-a-25-kasim-da-mustehcenlikten-ceza>

Örgütlenme ve ifade özgürlüğü ihlalleri

- Onur Ayı etkinliklerine dönük sistematik yasaklar mevcut. Etkinlikler gizli bir şekilde gerçekleştiriliyor.
- İlk kez 2025'te bir Pride tutuklaması gerçekleşti.^[8] LGBTİ+ aktivistlerine davalar açılıyor.^[9] ^[10] Hukuk bir terbiye aracı olarak kullanılıyor.
- Gerçekleştirilen eylemlerde ve basın açıklamalarında kitleye ulaşmak zorlaşıyor. Öte yandan genç kitlede bir umutsuzluk hali hakim.
- Eylemlerde mahkeme kararıyla çanta araması yapılıyor. Küçük bir gökkuşağı objesi bile suç unsuru sayılıyor.^[11] Eylemlere katılanlara idari para cezası kesiliyor.
- Üniversite topluluklarında genç LGBTİ+'lar örgütlenmeye çekiniyor. LGBTİ+'lar ülkücüler tarafından takip ediliyor ve şiddet olayları yaşanıyor.
- Örgütsüz kalmak bazen sorunların altında ezilmek, yalnızlaşmak anlamına gelebiliyor.

Diğer sorun alanları

- **Bağımlılık:** LGBTİ+'lar bağımlılığa ilişkin desteklere erişemiyor.
- **HIV ile yaşamak:** HIV ile yaşayan LGBTİ+'lara dönük fişleme devam ediyor. Örneğin HIV ile yaşayan LGBTİ+'lar ameliyat olacakları zaman kapılarına kırmızı yıldız yapıştırılıyor.
- **Barınma:** Ekonomik zorluklar sebebiyle transların barınma hakkına erişimi de engelleniyor.
- **Adalet erişim:** Translar adalet erişim sürecinde daha fazla ayrımcılıkla karşı karşıya bırakılıyor.
- **Göçmenlik:** Göçmen translar şiddetin daha fazla hedefinde. Göçmen translar Türkiyeli translar tarafından şikayet ediliyor. Birçok mülteci trans ilaçlarına erişemiyor, sınır dışı edilebiliyor ve seyahat izinleri iptal ediliyor.

^[8] <https://kaosglternegi.org/images/library/i-stanbul-pride-raporu-final-v9.pdf>

^[9] <https://kaosgl1.org/haber/enes-hocaogullari-hakkinda-tahliye-karari>

^[10] <https://kaosgl1.org/haber/yildiz-tar-in-davasi-goruldu-iddianameye-delil-diye-giren-ses-kayitlari-imha-edilmis>

^[11] <https://kaosgl1.org/haber/mersin-de-11-yargi-paketi-eylemi-polis-bir-kisiyi-gozaltina-almaya-calisti-lgbti->

Çözüm önerileri

- Dernekler ve aktivistler arasındaki mesafe sorunu giderilmeli. İletişim eksiklikleri örgütlenmeyi zedelerken kimseyi dışarda bırakmadan, gönüllülerin motivasyonunu artıracak faaliyetleri yeniden kurgulamak gerekiyor. Örgütler ve aktivistler arasında yaşanan sorunlar kurumsal politikayla çözülmeli. Transların birbirleri ile haberleşebileceği bir iletişim kanalı oluşturulmalı. Hangi transların nerede yaşadığı, neye ihtiyacı olduğu üzerine bilgi havuzu (sosyal medya üzerinden, trans anneler üzerinden erişilebilir) oluşturulmalı.
- Pembe Hayat Derneği'nin daha önce uyguladığı gece nöbetleri yeniden hayata geçirilmeli. Her hafta bir sokağa gidilmeli, sosyal etkinlikler gerçekleştirilmeli. Derneklerin iletişim kanalları resmiyet dışına da kaymalı. Derneklerin yaşadığı sorunlar da topluluk içerisinde gündemleştirilmeli. Derneklerde fona bağımlı olmadan çalışabilmenin yolları aranmalı.
- Kadın örgütleri ve feminist örgütlerle diyalog zemini artırılmalı. Trans düşmanlığında el yükselten devlete karşı el yükseltilmeli, örgütlülük daha görünür ve büyük hale gelmeli. Daha fazla buluşma ve sohbet alanları yaratılmalı. Örgütler bu anlamda sorumluluk üstlenmeli ve daha fazla görünür etkinlikler düzenlemeli.
- Eczacılar ve translar hormona erişim ve hormon kullanımı konusunda bilgilendirilmeli. Çeşitli sosyal medya paylaşımları ve broşürler hazırlanmalı.
- Translar için insani yardımın planlanabileceği çalışmalar yapılmalı. Dernekler hizmet alınan değil örgütlenilen alanlar olarak kurgulanmalı.
- Lobi süreçleri güçlendirilmeli. Paralel şekilde sokak örgütlenmesi de güçlendirilmeli. Muhalefet partilerine baskı oluşturulmalı.
- Transları koruyacak kanun taslakları üzerine çalışılmalı. Transların varlığını destekleyecek yasalar talep edilmeli.
- Barınma sorununa çözüm olarak lubunya emlakçılık, ev paylaşımı gibi pratikler hayata geçirilmeli. Translar sokağa düşmeden çözüm üretilebilmeli.
- Barolardan müstehcenlik davalarıyla ilgili destek istenmeli. Bağımlılık sorununa ilişkin bilinçlendirici atölyeler düzenlenmeli. Transların sosyal güvencelerine dönük riskler gündemleştirilmeli.
- LGBTİ+ aileleri desteklenmeli.

Bir araya gelen katılımcıların örgütlenmesinin yolları aranmalı. Düzenli toplantılar gerçekleştirilmeli ve çalışma grupları oluşturulmalı. Örgütlenme ve kiteselleşme üzerine daha fazla çalışılmalı. Grup kaynak olmadan çalışabilmeyi de kendi içerisinde planlamalı ve bir iletişim kanalı oluşturmalı.

4.2. Trans Hakları Savunuculuk Çalıştayı Toplantısı: “Bir arada olmak zırh gibidir”

20 Kasım’da gerçekleştirilen toplantıya hak örgütlerinin temsilcileri, insan hakları savunucuları, trans aktivistler ve LGBTİ+ örgütleri katıldı. Katılımcılar “beden”, “sokak”, “barınma” ve “hormon” temalarında oluşturulan masalara ilgi ve uzmanlık alanlarına göre dağıldı. Masalara ayrılan katılımcılar transların bu dört alanda maruz bırakıldıkları hak ihlallerini ve çözüm yollarını aradı.

Barınma: “İnsanlar bir yolunu bulup transları yalnız hissetirse de translar yaşamı büyütüyor.”

Evsizlik Türkiye’de artış gösteriyor. Yoksulluk toplumun çoğu kesimini etkiliyor. Barınma sorunu translar için çok katmanlı bir şekilde kendisini gösteriyor. Eryaman’daki rant çeteleri, Bornova Sokak kentsel dönüşüm süreci, afet ve kriz dönemlerinde transların ortak alanlardan dışlanması, genç transların yurtlarla ilişkisinin kesilmesi gibi trans topluluğu katmanlı bir sorunla karşı karşıya. Barınma güvenli ve onurlu bir yaşamın da gerekliliği iken yoksulluk barınmanın önündeki en kritik engellerden biri.

Transların barınma sorunu küçük yaşta aile evinden kovulmasıyla başlıyor. Göç etmek tekin olmayan insanlarla ilişkilkenmeyi, güvenli olmayan mekanlarda kalmayı beraberinde getiriyor. Bütün bu süreç zorbalık ve ayrımcılıkla birleşince transların eğitim hayatı sonlanıyor.

Toplumsal kast alt sınıfla üst sınıfın birbirine karışmasını engelliyorken transların toplumla eşitlenmesi bir “rahatsızlık” duygusu da yaratıyor. Translar yaşadıkları yerlerde taciz ediliyor. Transların barınma deneyimleri kent merkezlerine toplu şekilde yerleşmek iken daha sonra “rant” süreçleri bu alanları translardan arındırıyor. Günümüzde translar şehrin tamamına yayılıyor.

Emlakçılar veya ev sahipleri translara ev vermek istemiyor. Seks işçileri her mahallede, apartmanda rahat çalışmıyor. Sığınma evlerinde translara dönük tepkiler oluşabiliyor. Transların yaşadığı mahallelerde mahalleli de tepki gösterebiliyor. Kabullenme çok geç başlıyor. Uzun bir süre sokakta kalmak “kronik evsizliği” beraberinde getiriyor. Ev mühürlemelerinde keyfi uygulamalar söz konusu. Mühürlemelere karşı itiraz süreçlerini yürütmek önemli. Büyük şehirde veya trans sosyalleşmesi içinde olmamak yalnız hissettiriyor. İnsanlar bir yolunu bulup transları yalnız hissettirse de translar yaşamı büyütüyor. Aile desteği kurtarıcı olsa da trans çocuklar ikinci plana atılıyor.

Çözüm önerileri:

- Yaşlı LGBTİ+'ların barınma sorunu üzerine çalışılmalı.
- Dayanışma odaları, trans misafirhanesi, kira destek fonu, sandık kurma, huzurevi işletmesi, trans emlakçılığı üzerine çalışma yürütülmeli.
- Sadece barınma konusunu görev edinecek kooperatif, dernek veya vakıf kurma düşünülmeli.
- LGBTİ+'ların mülk veya maddi bağış yapabilmesi sağlanmalı.
- Barınma sürecine ilişkin hem belediyelerle kontakt kurulmalı hem de bütçeden pay talep edilerek savunuculuk yapılmalı. Prosedürler araştırılmalı ve yalnızca barınma değil beslenme, giyim gibi bütün insani yardım süreçlerinin organize edildiği bir yapı düşünülmeli. Bir arada olmak zırh gibidir.

Beden: “Bir gelecek kurmak için dayanışma ve dostluk büyütülmeli.”

11. Yargı Paketi geçmese de insanlar iktidarın nefret söylemlerinden, LGBTİ+ karşıtı politikalardan güç almaya başlıyor. Cezasızlık algısı yaygınlaşıyor. Trans karşıtlarının niyeti ekonomi ve network elde etmek. Bilinçli bir kötülük söz konusu. Siyasilerin “sapkın akımlar”, “cinsiyetsizleştirme” gibi söylemleri trans dayanışmasını doğrudan hedef alıyor. 20 Kasım’da getirilen hormon kısıtı kararı, 25 Kasım’da verilen müstehcenlik cezası gibi yöntemlerle iktidar bedenle birlikte duyguyu da hedef alıyor. Transların sanatsal üretimlerinden bedenlerine, kariyer planlarından hayallerine, protesto hakkından cinselliğine kadar bir tahakküm ve otokontrol söz konusu. Kentte tutunabilmek başka birinin tutunduğu yere tutunmak anlamında. Gettolar dayanışma anlamı taşıyor ve bu dayanışma hedefleniyor. Bornova sokak örneğinde olduğu gibi.

Translar yalnızca yerlerinden edilmiyor, istihdam alanından dışlanıyor ve hiç yoklarmış gibi bir algı yaratılıyor. Damgalanma ve nefret saldırıları varlığını sürdürüyor. İkili cinsiyet rejimi pekiştiriliyor. Bedenlerimiz bizim olsa da üzerinde bir devlet baskısı söz konusu. Transların ve intersekslerin beden özerkliği bizzat devlet politikalarıyla engelleniyor. Sadece üremek için cinselliği teşvik eden devlet makbul bedenler, cinsellikler ve aileler istiyor. Transların uyum süreçlerine engeller konulurken intersekslere rıza dışı operasyonlardan çekinilmiyor. Kürtaj yasağıyla devlet kadın bedeni üzerinde tahakküm kuruyor. Haz halen kadınlar ve LGBTİ+’lar için bir tabu. Hazzın konuşulamadığı bir atmosferde cinsel sağlık ve üreme sağlığı bilgisine de erişim azalıyor. Bedenle olan ilişki devlet ve aile tarafından belirlenen normlarla kurulurken bedenler üzerindeki böylesi tahakkümleri ortadan kaldırmanın bir yolu da dayanışma.

Transların kendi bedenlerine dair aldıkları kararlar “ahlaksızlık” olarak algılanıyor. Seks işçisi translar türlü “utandırılma” senaryolarını sineye çekmek zorunda kalabiliyorlar ve transların daha fazla onaylanmaya ihtiyacı bulunmuyor. Öte yandan transların özbakım ihtiyaçları bir lüks haline geliyor. Kıyafet satın almaktan umumi tuvaletleri kullanmaya kadar pek çok alanda ayrımcılık söz konusu. Güvenilir mekanlar ve eşlikçiler bu noktada hayat kurtarıcı oluyor.

Kabul edilmeme hali transları radikalleştirebiliyor. LGBTİ+’ların sorunlarını yalnızca kadınların değil erkeklerin de bilmesi ve bir erkeklik meselesi olarak ele alabilmesi (örneğin trans bir erkeğin regl olmasını aynı zamanda erkeklik meselesi olarak tariflemek gibi) gerekiyor. Erkeklere daha fazla temas etmek gerekiyor.

Çözüm önerileri:

- Akran danışmanlığını büyütülmeli. Transların trans olmayanlardan öğrenebileceği ve trans olmayanlara öğretebileceği alanlar yaratılmalı.
- Etkinlikler trans örgütü olmayan örgütlerle birlikte düzenlenmeli.
- Yerel Eşitlik Eylem Planları'na ikili cinsiyet dışında perspektifler yerleştirilmeli.
- Transların dertleri LGBTİ+ hareketi içerisinde de gündemleşmeli.
- Feminist hareket trans bedenler üzerine çalışmalarını sürdürmeli.
- Transların bir araya gelip açık konuşmalar gerçekleştirebileceği etkinlikler düzenlenmeli. Feminist hikaye anlatıcılığı artırılmalı.
- Uluslararası alanda translara yönelen şiddet daha çok aktarılmalı.
- Transların kendi teknolojik altyapılarını üretmeleri desteklenmeli. Video üretimleri yapılmalı ve milletvekilleri trans hakları konusunda desteklenmeli. Bir gelecek kurmak için dayanışma ve dostluk büyütülmeli.

Hormon: “Benim Bedenim Benim Kararım”

Translar için hayati önem taşıyan hormona erişime 2024’te e-reçete zorunluluğu ile ilk kısıtlama getirildiğinde birçok kişi aniden hormonu bırakmak zorunda kaldı. Halen bu konuda hem translar hem eczacılar hem doktorlar açısından bilgi eksiklikleri söz konusu. Eczanelerden hormon temininde bir zorlaşma söz konusu. Yaş sınırı Sağlık Bakanlığı genelgesi ile 21’e yükseltilince 18-21 yaş arası için erişim kısıtlandı. Yaşanan kısıtlar sebebiyle merdiven altı yaygınlaşıyor. Kimlikle uyumlu olmayan bir hormon replasmanı interseksleri de etkiliyor. Pembe Hayat’ın hormona erişim ile ilgili gerçekleştirdiği araştırma da bu kısıtlamaların ekonomik, sosyal, psikolojik ve fiziksel pek çok soruna yol açtığını gösteriyor. Transların ebeveynlerinde ve translarda bir kaygı söz konusu. Standart prosedürün olmaması, randevu zorluğu ve yaşanan ayrımcılıklara bu kısıtlamanın eklenmesi erişimi daha da tıkadı.

Halihazırda hormon kullanan ve 21 yaşından küçük kişiler bırakmak zorunda kaldı. Oysa uyum ameliyatlarının ardından hormona devam etmek hayati önem taşıyor. “Hormon Hakkım” kampanyası ile Türk Tabipler Birliği, Türkiye Psikiyatri Derneği ve işbirliği yapılabilecek kurumlarla bir araya gelindi. 11. Pakette translara dönük maddeleri görmesek de 12. Yargı Paketi’ne gelebilmesi söz konusu. Yargı Paketi uyum süreci yaşını 25’e çekmeyi öngörüyor. Yani çocuklar yetişkin gibi yargılanırken yetişkin translar muhakeme yeteneği olmayan insanlar gibi değerlendiriliyor.

Hormon: “Benim Bedenim Benim Kararım”

Translar için hayati önem taşıyan hormona erişime 2024’te e-reçete zorunluluğu ile ilk kısıtlama getirildiğinde birçok kişi aniden hormonu bırakmak zorunda kaldı. Halen bu konuda hem translar hem eczacılar hem doktorlar açısından bilgi eksiklikleri söz konusu. Eczanelerden hormon temininde bir zorlaşma söz konusu. Yaş sınırı Sağlık Bakanlığı genelgesi ile 21’e yükseltince 18-21 yaş arası için erişim kısıtlandı. Yaşanan kısıtlar sebebiyle merdiven altı yaygınlaşıyor. Kimlikle uyumlu olmayan bir hormon replasmanı interseksleri de etkiliyor. Pembe Hayat’ın hormona erişim ile ilgili gerçekleştirdiği araştırma da bu kısıtlamaların ekonomik, sosyal, psikolojik ve fiziksel pek çok soruna yol açtığını gösteriyor. Transların ebeveynlerinde ve translarda bir kaygı söz konusu. Standart prosedürün olmaması, randevu zorluğu ve yaşanan ayrımcılıklara bu kısıtlamanın eklenmesi erişimi daha da tıkadı.

Halihazırda hormon kullanan ve 21 yaşından küçük kişiler bırakmak zorunda kaldı. Oysa uyum ameliyatlarının ardından hormona devam etmek hayati önem taşıyor. “Hormon Hakkım” kampanyası ile Türk Tabipler Birliği, Türkiye Psikiyatri Derneği ve işbirliği yapılabilecek kurumlarla bir araya gelindi. 11. Pakette translara dönük maddeleri görmesek de 12. Yargı Paketi’ne gelebilmesi söz konusu. Yargı Paketi uyum süreci yaşını 25’e çekmeyi öngörüyor. Yani çocuklar yetişkin gibi yargılanırken yetişkin translar muhakeme yeteneği olmayan insanlar gibi değerlendiriliyor.

Uyum süreci operasyonları halihazırda oldukça pahalı, kısıtlı yerlerde gerçekleştiriliyor ve uzmanlar translara çeşitli ayrımcılıklar uygulayabiliyor. Yargı paketi geçmese bile konuşulması dahi doktorların destek sunmaktan kaçınmasına da sebep oluyor. Yasalar araçsallaştırılıyor. 18 yaşında evlenebilmek hatta aile izniyle daha küçük yaşta evlenebilmek söz konusuyken uyum süreçleri zorlaştırılmak isteniliyor. Kürtajı fiilen yasaklayan devlet transları üremeden yoksun bırakıyor. Çocuk işçiliği günden güne yaygınlaşıyor. Bilim iktidarın politikalarına uyduruluyor. Sözde fiziksel sağlık zihinsel sağlığa tercih ediliyor. Transların psikolojileriyle oynayan bir yapı söz konusu. 25 yaş aynı zamanda trans kadınların aileden gelecek sigortadan faydalanamayacağı anlamına geliyor. Mevcut politikalar sağlık hakkını, ayrımcılığa uğramama hakkını, mahremiyet hakkını, beden özerkliği hakkını ihlal ediyor.

Bütün bu süreç hak örgütlerinin ajandasına girerken örgütler süreci gündemleştiriyor. Bireysel olarak hormon kullanımıyla ilgili dava açıldı. TTB ve TİHV danıştay düzeyinde idari yasaklara karşı dava açtı. Bu davalar henüz yeni. Öte yandan cinsiyet uyum süreci ile ilgili hastanelerden bilgi toplanıyor^[12] ve bir denetleme kurulu oluşturuldu.^[13] Yaşanan süreçlerin kürtaja getirilen fiili yasakla benzerliği mevcut. 25 yaş altına ve evli olmayanlara vajinal muayeneden ve kürtajdan kaçınılıyor.

Çözüm önerileri:

- Menopoz ve hormon replasmanı arasında yakınlık kurulmalı. Kadın hareketinin daha fazla gündemine girmeli.
- Regl, hormon, kürtaj, menopoz, HPV gibi csüs alanında ortaklıklar artırılmalı ve kampanya düzenlenmeli.
- Hormonun yalnızca translar için değil herkes için ihtiyaç olduğu, ücretsiz olması gerektiği, kontrollü kullanımı vurgulanmalı.
- Devletin herkesin bedenine dönük baskıları gösterilmeli.
- İnsan hakları hareketi “ışkence” ve “ihlal” tanımlarını sözleşmelerin ve geleneksel yorumların dışına çıkarmalı. Çocuk hareketinde trans çocuklara dönük ihlaller daha fazla gündemleştirilmeli.
- Kurumlar LGBTİ+ alanında söz üretebilmeyi kurum politikası haline getirmeli.
- Danışmanlık veren örgütler danışmanlık kapasitesini LGBTİ+’lara da danışmanlık verebilecek şekilde artırmalı. “Benim bedenim benim kararım” sloganı altında kadın örgütleriyle kesişimler aranmalı.

Sokak: “Sokak ses çıkarma, görünür olma, bir arada olma alanı.”

Trans tarihinin mücadelesi sokaklar üzerinden ilerliyor. Transların hayatı ev yerine sokakta başlıyor. Sokağı konuşmak demek rant politikalarını da konuşmak demek. Transların bulunduğu her yer daha cazip hale geliyor ve soylulaştırma projeleri uygulanıyor. Bu sokaklar rant eline geçtiğinde translar süpürülüyor. Toplumsal hareketler protestolar için sokağı kullanıyor ve iktidar bu protesto alanlarının hafızasını silme derdinde.

Meydanlar sürekli ablukada tutuluyor. Devlet, kentin sakinlerini belirli bir alana sıkıştırıyor. Eylemlerde sokağa çıkmak artık güvenli değil. Eylem alanı bulmak neredeyse imkansız. Buna karşın sokak ses çıkarma, görünür olma, bir arada olma alanı. Devlet eylemcilere dava açıyor.^[14]

10. Yargı Paketi ve 11. Yargı Paketi taslaklarında “ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi suçu” tanımlanıyor. Diğer maddeler taslaktan çıkarılsa da bu kaldı. Bu madde ile sokakta çalışmak doğrudan etkilenecek. Kimin hangi karakola götürüldüğünü bilebilmek de güç. Avukat bulmak ise her zaman bir problem.

Eskiden beri translara Kabahatler Kanunu’ndan ceza kesiliyor. Eryaman olaylarında ilk romanların mahallesi yıkıldı. Parkta oturan, sosyalleşen gençlere müdahale edildi. Ardından translara yönelik saldırılar başladı. Ülker Sokak’ta da önce esnaf engellendi. Hortum Süleyman ile şiddet arttı. Translar Halkalı, Avcılar ve Tarlabası’na dağıldı. Translar sokağın kirlileri. 2013’te kazanılan ivme kaybedildi. 19 Mart sürecinde yaşanan yeniden canlanmada çok fazla milliyetçi söylemler üretildi.

LGBTİ+ hareketinin kitlesinin fazla olmaması da örgütlenmeyi güçleştiriyor. Öte yandan 11. Yargı Paketi’nde güçlü bir kampanya yürütüldü ve umutsuzluk kırıldı. Kurulan ittifakları dönüştürmeye devam etmek gerekiyor. Şu anda bekçiler ve polisler 11. Yargı Paketi geçmişçesine bir muamele uyguluyor. Konu translar ve seks işçisi translar olduğunda aynı masaya oturmak daha da zor. Politik doğruculuk örgütlenmenin önünde bir engele dönüşüyor.

[12] <https://kaosgl1.org/haber/esitlik-icin-sosyal-hizmet-uzmanlari-ve-akademisyenleri-yok-un-universitelere-gonderdigi-yazi-kabul-edilemez>

[13] <https://bianet.org/haber/saglik-bakanligi-bunyesinde-20-farkli-komisyon-kuruldu-304114>

[14] <https://kaosgl1.org/haber/25-kasim-eylemine-katilan-168-kisiye-dava-acildi-polis-sikayet-etti-savcilik-hapis-cezasi-istedi>

Çözüm önerileri:

- Sivil toplum örgütleriyle temas artırılmalı. Müttefikler artırılmalı.
- Gerçekleştirilen toplantılar için transların katılabileceği saatler gözetilmeli.
- LGBTİ+ hakları anaakımlaştırılmalı ve herkesin gündemine girmesi sağlanmalı.
- Raporlama çalışmalarında hak örgütlerinden destek alınmalı.
- Gözaltı süreçlerinde natransların da transların yanında olabileceği bir örgütlenme sağlanmalı.

5. Sonuç

Bu çalıştay, trans hakları savunucularının ve sivil toplum örgütlerinin 19-20 Kasım 2025 tarihlerinde bir araya gelerek yaptığı tespitler ışığında, trans topluluğunun devlet rejimi aracılığıyla topyekun bir saldırı altında olduğu gerçeğini net bir şekilde ortaya koymuştur. Bu saldırılar, sistematik hak ihlalleri şeklinde özellikle “beden”, “sokak”, “barınma” ve “hormon” başlıkları altında yoğunlaşmaktadır.

Türkiye'deki trans mücadelesi, 90'lı yıllarda Hortum Süleyman'ın uyguladığı sistematik şiddetten günümüzdeki 10. ve 11. Yargı Paketi taslaklarında yer alan trans karşıtı kanun tekliflerine kadar uzanan uzun bir direniş tarihine sahiptir. Bu teklifler, trans uyum süreçlerine 25 yaş kısıtı getirilmesini ve intersekslere dönük rıza dışı operasyonların yasallaştırılmasını öngörerek, transların ve intersekslerin beden özerkliği ve sağlık hakkını doğrudan hedef almaktadır. İktidarın nefret söylemleri ve cezasızlık algısı, yalnızca transların bedenleri ve hazları üzerinde tahakküm kurmakla kalmamakta, aynı zamanda özbakımı dahi bir lüks haline getirmektedir.

Sokakta devam eden erkek şiddeti ve polis şiddeti, transların zorla karakola götürülerek fişlenmesi, evlerinin mühürlenmesi ve müstehcenlik suçlamalarıyla cezalandırılması, yaşam hakkı ve barınma hakkı ihlallerinin ulaştığı tehlikeli boyutları göstermektedir. Onur Ayı etkinliklerinin sistematik olarak yasaklanması ve küçücük bir gökkuşağı objesinin dahi suç unsuru sayılması, transların örgütlenme ve ifade özgürlüğünün önündeki engellerin ne denli arttığını kanıtlamaktadır.

Bu çok katmanlı kuşatma ve korku sarmalı karşısında, çalıştayın en güçlü çıktısı, umutsuzluğa düşmeyi reddeden ve örgütlü mücadeleyi büyütme iradesi olmuştur. Katılımcılar, baskıya rağmen "İnsanlar bir yolunu bulup transları yalnız hissetirse de translar yaşamı büyütüyor" şiarıyla, "Bir arada olmak zırh gibidir" bilinciyle hareket etme kararlılığını yinelemiştir. Bu kararlılık doğrultusunda, trans hareketinin önümüzdeki dönemdeki mücadelesi; dayanışmayı güçlendirme, ittifakları genişletme ve kamusal görünürlüğü artırma stratejileri üzerine odaklanmalıdır. Transları koruyacak kanun taslaklarının hazırlanması ve muhalefet partilerine baskı oluşturulmasıyla lobi faaliyetleri güçlendirilirken, aynı zamanda sokak örgütlenmesinin büyütülmesi ve akran danışmanlığı mekanizmalarının yaygınlaştırılması elzemdir. Bir gelecek kurmak için dayanışma ve dostluğun büyütülmesi temelinde, trans hareketinin temel insan hakları taleplerinden taviz vermeden ilerlemesi hayati önem taşımaktadır.

Teşekkürler!

Bu rapor; 19–20 Kasım tarihlerinde bir araya gelerek deneyimlerini, bilgisini ve mücadelesini paylaşan tüm trans katılımcıların katkılarıyla hazırlandı. Sürecin kolektif biçimde örülmesini mümkün kılan, dayanışmayı büyüten ve bu buluşmanın gerçekleşmesi için emek veren tüm örgütlere, kolaylaştırıcılara ve destekçilere teşekkür ederiz.

